

УДК 271.4-67(477)

© Нестор Мизак,
© Андрій Яремчук
(Чернівці)**ЧАСОПИС «НОВА ЗОРЯ» ПРО МІСЦЮ УГКЦ В ТОЛЕРИЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА БУДІВНИЦТВІ ЦЕРКВИ ЯК «ЖИВОЇ ПАРАФІЇ»**

У статті на основі аналізу матеріалів часопису «Нова Зоря» охарактеризовано діяльність Української греко-католицької церкви (УГКЦ) у процесі толеризації українського суспільства. З'ясовуються питання позиціонування Церкви у різних сферах життя нашої держави, зокрема: політичній, екологічній, ідеологічній та ін. Значну увагу приділено висвітленню питання формування Церкви як «Живої парафії».

Ключові слова: Українська греко-католицька церква (УГКЦ), часопис «Нова Зоря», духовність, ідеологія, толерантність, патріотизм, конфлікт, «Жива парафія».

Часопис УГКЦ «Нова Зоря» був заснований 7 січня 1926 р. Блаженним мучеником Станиславівським єпископом Григорієм Хомишиним. За часів радянської влади у рамках Львівського псевдособору заборонений і відновлений 27 березня 1991 р. ісповідником віри єпископом Софроном Дмитерком ЧСВВ. Відтоді уже 25 років як всеукраїнський греко-католицький часопис розкриває діяльність Церкви та її роль у житті суспільства, приділяє особливу увагу вихованню молодого покоління українців, продовжує літопис відродження Української греко-католицької церкви, несучи уже чверть століття правдиву інформацію про історію та сьогодення Христової церкви в Україні, висвітлюючи суспільну стратегією УГКЦ під гаслом «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом» [6, с.1]. Владика Софрон Дмитерко як старійшина Церкви добре пам'ятав, який благотворний вплив газета мала на формування світогляду західноукраїнського населення у міжвоєнний період ХХ ст. Завдяки зусиллям єпископа Софрона «Нова Зоря» здобула статус загальноукраїнського часопису й виходить 20-тисячним накладом. Сьогодні вона користується чималим попитом серед населення у найвіддаленіших куточках України та української діаспори. За вказаний період на шпальтах видання надруковано тисячі листів віруючих різних парафій, спогадів вірних, священників, ченців і черниць про перенесені страждання Церкви у підпіллі.

Часопис надрукував цілі цикли катехитичних наук, визначних богословів, науковців, мистецтвознавців, апостольські науки Учительського уряду Вселенської Церкви, послання глави Синоду Єпископів УГКЦ. Газета завжди висвітлювала актуальні новини з життя християнського світу та Греко-католицької церкви, надаючи зважені та об'єктивні коментарі стосовно важливих релігійних, культурних чи політичних подій. Часопис стоїть на сторожі гідності України, незважаючи на конфесійні протиріччя, підтримував духовні сили народу в періоди найскладніших суспільно-політичних та економічних ситуацій, таких як: Революція на граніті, Помаранчева революція, Революція Гідності, й нині підтримує в обороні Україну від російських агресорів [17, с.1].

Актуальність теми пов'язана з багатьма аспектами діяльності УГКЦ, оскільки вона відіграє значну роль у трансформаційних процесах України. Позиція Церкви така, що віруючі мають обов'язок щораз глибше пізнавати правди святої віри протягом усього свого життя, а духовенство не має права уникати обов'язку навчати віри своїх вірних, тобто постійна і безперервна катехизація дітей, молоді та дорослих – необхідна умова живої парафії. І саме у цьому процесі важливу роль відіграє часопис «Нова Зоря». Це періодичне видання звертає увагу на цілу низку актуальних питань сьогодення, а саме: правильний баланс між усіма гілками влади, спираючись на християнські засади, збереження довкілля, захист кожної народженої дитини, цінність людського життя в умовах війни та ін. Тому важливим є вивчення та аналіз матеріалів «Нової Зорі», яка вже чверть століття є голосом Церкви, і будить релігійну свідомість громадян.

Наукова розробка проблеми. Діяльність часопису УГКЦ «Нова Зоря» дослідники ще не аналізували. Однак «Нову Зорю» високо оцінює Українська асоціація релігієзнавців та Відділення релігієзнавства Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди Національної академії наук України. Так, президент Асоціації професор А. Колодний з цього приводу написав: «Ви єдине з греко-католицьких періодичних видань, яке збереглося в країні й плідно тішить свого читача інформацією про життя конфесії в її складній історії і сьогодні. В рік 420-ліття Берестейської унії Ви з україноцентричних і патріотичних позицій оцінюєте і розповідаєте про цю подію, в захист сакральних й історичних наслідків якої виступили ті, кого так званий Львівський собор 70 років тому дав можливість зробити в'язнями сталінського режиму. Шкода, що навіть в УГКЦ не всі усвідомлюють те, що саме Берестя зберегло українську Україну, зберегло український східний обряд, українську мову в богослужінні й освіті, дало можливість виплекати і зберегти українську інтелігенцію й українське священство. Не будь Берестя, ми, українці, були б ополячені, й омосковлені, латинізовані й стали б частиною «руського міра», взагалі зникли б як нація. Тож пам'ятник-монумент варто спорудити на честь видатної події української історії, а не замовчувати її в угоду тим, хто засуджуючи уніатизм, виявляє нові прагнення з ліквідації Української греко-католицької церкви, прислужується в такий спосіб нашим недругам» [9, с.1].

Метою публікації є розкриття значення часопису «Нова Зоря» у місії УГКЦ під час толеризації українського суспільства та будівництві Церкви як «Живої парафії».

Завдання нашого дослідження – з'ясувати діяльність УГКЦ у демократизації суспільних відносин; охарактеризувати трансформацію проблем, на яких акцентується увага в «Новій Зорі»; проаналізувати роль часопису у будівництві Церкви як «Живої парафії».

Виклад матеріалу. Отже, щонайперше, газета виступає за мир у суспільстві. Так, у передовій статті під назвою «Церкви – політикам: припиніть чвари», звертаються до політичних діячів усіх напрямів та формувань, а також до державних урядовців найвищого рівня зі словами «перестороги від невластивого їхньому станові політиканства, щоб припинити у важкий для України час дбати про вузькопартійні інтереси та власне матеріальне забезпечення. Політичні чи фінансові рейтинги, наголошує часопис, є такою марнотою, як і все скороминуще та швидкоплинне на цьому світі, бо справжнього щастя вони не приносять нікому. Часопис наголошує, що лише здоровий баланс між усіма гілками влади – законодавчою, виконавчою та судовою будуть надійною запорукою сталого демократичного розвитку України, здійснення масштабних реформ та реальної боротьби з корупцією» [23, с.1].

Часопис не полишає без уваги надзвичайно важливе питання щодо збереження довкілля як нашого спільного дому. В рамках великопісних екологічних ініціатив завжди висвітлює цінності людського життя в умовах сучасної війни на Сході України. Наголошує, що люди повинні навчитися дивитися один на одного, як на своїх братів у Христі, а на природних ресурсах розпізнати Боже створіння. У цьому руслі газета спільно з Церквою прагне спричинитися до «преображення людських сердець», щоб вони могли сприймати Божу милосердну любов і проявляти її до близьких [8, с.2]. З метою поширення християнських цінностей «Нова Зоря» акцентує увагу на тому, що засоби масової комунікації мають брати на себе відповідальність за формулювання громадської думки про те, що ми є творінням Божим і маємо свою гідність. За нас пролита кров Божого Сина, тому ми повинні донести до людей переконливу думку, що Бог любить кожного з нас. Сьогодні особливо надважливим питанням є висвітлення цінностей людського життя в умовах війни. Газета пояснює, чи порушують воїни Божу заповідь «Не убий», захищаючи рідну землю від ворога, а також найважливіші питання біоетики і цінності життя людини. Отже, співпраця Церкви і журналістики сьогодні як ніколи актуальна у поширенні християнських цінностей [22, с.2].

У цьому ж руслі, повідомляє часопис, відбувся семінар-тренінг, присвячений подоланню посттравматичних стресових розладів солдатів, який проходив у приміщенні Львівської духовної семінарії Святого Духа. У семінарі взяли участь 230 осіб з найвіддаленіших куточків України: психологи, військові капелани, священники, богопосвячені особи, волонтери і миряни, які готові надавати допомогу категоріям осіб, що постраждали

внаслідок воєнних дій російських агресорів на Сході України. «Нова Зоря» представила читачам спеціаліста зі США Френка Пюселіка, доктора психології, одного із засновників вчення про виведення учасників бойових дій із психічних травм. Доктор повідомив, що в американсько-в'єтнамській війні загинуло п'ятдесят тисяч американських вояків, а через десять років шістьдесят тисяч солдатів покінчило життя самогубством. Така ж ситуація очікує й Україну. Від авторів додамо, наприклад, у Чернівецькій області загинуло близько 80 осіб і 6 із них покінчили життя самогубством. Американський психолог постійно наголошував, що в Україні необхідні фахівці, які б навчили солдатів переходити від психологічних правил війни до умов мирного життя. А газета констатувала той факт, що на державному рівні не створено системи трансформації українських ветеранів. Церква повинна перебувати завжди поруч з тими, хто терпить і має обов'язок відповідати на актуальні виклики суспільства [7, с.4].

«Нова Зоря» постійно виступає із закликами до українських родин берегти людське життя від самого зачаття та докладати максимум зусиль для захисту кожної народженої дитини. Так, у передовій статті «Точка тижня» часопис виступив на підтримку християнських конфесій Івано-Франківська, які провели марш під лозунгом «Марш за життя і сімейні цінності». Метою цього заходу було звернути увагу всіх на проблему узаконеного дітовбивства. Хоча нині статистику абортів не ведуть, але у Радянському Союзі офіційно проводилося 1 млн 200 тисяч абортів на рік. Без сумніву, така ситуація й тепер продовжує залишатися в Україні. Газета закликає стати на захист життя й наводить приклади Польщі та Ірландії, де офіційно заборонені аборти, і ці країни процвітають. «Проте це проблема всього народу і передусім влади, яка повинна забезпечити гідний рівень життя для одиноких матерів. Якщо ми хочемо мати майбутнє, то мусимо сповідувати ті ідеали, які закладені Творцем», – наголошує часопис [3, с.1]. У статті йдеться, що українські парламентарі таки приймуть закони, які захищатимуть життя, а не губитимуть його.

На шпальтах цього ж видання на підтримку розглядуваної передовиці «Нова Зоря» опублікувала резонанс під назвою «Не втрачаймо віри», у якій йдеться про четверту заповідь Бога шанувати батька і матір на землі. Як непослух, сьогодні помолодшала смертність, жінки вихваляються кількістю зроблених абортів, практикуються дошлюбні інтимні стосунки у молоді, пиятика і наркоманія у дитячому віці тощо. Як результат – Україна має найкорумпованіше суспільство, створене через відсутність духовності.

Щоб позбутися страшної вади суспільства, при церквах, пише газета, створюються спільноти «Матері в Молитві», які засилають свої молитви до Матері Божої про поміч, і не чувано, щоб вона не допомогла. Церква у присутності чудотворних ікон Богородиці молиться за Україну, за наш український народ і вселяє віру, стверджує «Нова Зоря», що «Марія завжди захистить невинних». До речі, одна з ікон «Надія Безнадійним» розташовується при катедральному соборі УГКЦ «Успіння Пресвятої Богородиці» у Чернівцях, до якої засилають свої молитва товариство «Матері в Молитві», кількістю понад 100 віруючих [12, с.3].

«Нова Зоря» знайомить читачів з виступами Папи Римського Франциска на захист України. «Святіший отець дякує нам за те, що ми не мовчимо, а виступаємо від імені Українського народу, який страждає». Про це сказав Отець і Глава Української Греко-католицької церкви Блаженніший Святослав в інтерв'ю польській Католицькій інформаційній агенції під час візиту до Польщі з 9 по 13 березня цього року.

Газета надрукувала повідомлення Департаменту інформації УГКЦ у рубриці «Голос Пастиря» під назвою «Папа вдячний за правду про Україну». Нещодавно Апостольський нунцій в Україні архієпископ Клаудіо Гуджероті побував з українською знімальною групою на передовій лінії фронту в Донецькій області, де зробили фільм про цей візит. Папа прочитав звіт про перебування нунція в Україні та переглянув фільм про війну на Сході. «Папа був шокований, – подає часопис, – відвідини установ Ватикану показали, що в Україні ми маємо справу з найбільшою гуманітарною катастрофою в Європі після Другої світової війни» [2, с.1]. На підтримку попередньо сказаного «Нова Зоря» подає уривки з промов Святішого отця, процитованих за повідомленням «Радіо Ватикану», де висвітлюються думки Папи про милосердя, надію, Церкву, християн, родину, труднощі та випробування, працю,

гроші та убогість, політику, владу та корупцію, нарешті, про мир. Наприкінці Папа Франциск промовив: «Огортаю молитвами Україну». І ця молитовна підтримка українського народу з боку Святішого отця звучатиме й надалі, стверджує часопис УГКЦ [13, с.2].

«Нова Зоря», намагаючись утримувати пульс на політичному становищі в Україні, в лютому 2016 р. опублікувала статтю на тему «Суспільство вимагає змін!», у якій характеризує органи державної влади та громадянське суспільство України. Йдеться, що «сьогодні вже неозброєним оком видно, як у суспільстві зростають розчарування і тривога. Зібравшись на черговий Священний Синод, УГКЦ заявила, що не може стояти осторонь нинішніх тривог і надій нашого суспільства, адже в центрі душпастирської турботи Церкви є і завжди буде спільне благо народу, справжнє добро людини, даровані їй Богом, свобода і гідність» [1, с.1].

Від імені єпископату Глава УГКЦ Святослав заявив: «Українське суспільство хоче бачити результати своєї боротьби – гідне життя» [1, с.2]. Часопис наголошував: коли народ платить кров'ю за саму незалежність держави на полі бою, неприпустимо перекреслювати його подвиг гальмуванням змін. Устами ієрарха Святослава часопис звертається до людей доброї волі в Україні не перетворюватися у суспільство розчарованих і не допускати цього з нагоди Надзвичайного Ювілею Божого Милосердя. Це було б найбільшою поразкою для всіх. Необхідно зберігати холодний розум і спокій, щоб якимись нерозважними діями чи гарячковими кроками не змарнувати здобутків, котрих ми досягли такою великою ціною» [1, с.2]. «Нова Зоря» закликає всіх вірних до посиленої молитви за український народ, правління і воїнство.

Християнський часопис знайомить читачів з листом Папи Франциска про відпущення гріхів, найперше тим, що перебувають в ув'язненні, зазнають обмеження свободи. Ювілей Року милосердя є великою нагодою до проголошення державної амністії тим, які бажають включитися у суспільне життя. Однією з великих проблем нашого часу, подає часопис, є, без сумніву, змінене ставлення до життя. Не менш важливим питанням, яке порушує «Нова Зоря», є втілення християнського милосердя та духовно-психологічний супровід осіб, які втратили близьку людину. Говорячи про страхи особи, яка помирає, Комісія УГКЦ у справах душпастирства охорони здоров'я провела конференцію, присвячену темі «Паліативна політика як втілення християнського милосердя». На ній основним лейтмотивом була думка: «Особиста віра людини – це ресурс для зцілення», тобто йшлося про роль молитви і Святих Таїнств у термінальній стадії життя людини. Говорилося про роль служіння онкохворій дитині. Наголошувалося про страхи людини, яка помирає, але страх існує на те, щоб відкрити особу для трансцендентного помирання, як нагода зцілити життєві рани тощо [16, с.2].

Часопис у рамках «Теми тижня» постійно реагує на різні хвилі антиукраїнства, які лунають з різних боків українських недругів. Так, газета розповіла читачам про зібрання глав Православних церков у швейцарському місті Шамбезі, на якому Московський Патріарх Кіріл відверто шантажував Константинопольського Патріарха на випадок визнання Автокефалії УПЦ КП, мовляв, тоді Російський патріархат піде на відвертий розрив з Константинополем. У цьому руслі газета відреагувала проти виступу скандально відомого митрополита Іларіона Алфеева з відділу зовнішніх церковних зв'язків Московського патріархату. Йшлося про реакцію відомства на екуменічну концепцію УГКЦ, яка була опублікована 23 грудня 2015 р. на офіційному сайті Греко-католицької церкви. «Нагородивши купу історичної брехні, відомство Алфеева, – пише «Нова Зоря», – зробило спробу приписати УГКЦ «звірства ОУН-УПА» – вбити клин між українцями та поляками. Фактично цим у Москві просто здали свій панічний страх перед українсько-польським союзом. Можливо, у московитів спрацювала так звана генетична пам'ять про розгром їхніх орд під Оршею та Конотопом та ще про спільне взяття українцями, поляками та білорусами Москви. Просто реальний шал у церковних функціонерів Москви викликає те, що УГКЦ будує свої стосунки з УПЦ КП, УАПЦ та УПЦ МП як з рівноправними партнерами, та те, що УГКЦ має контакти з Константинополем. Більше того, саме існування УГКЦ для Москви є болісним» [15, с.1].

Стаття повідомляє також, що окупаційна влада Криму фактично поставила УПЦ КП поза законом. 29 січня 2015 р. в окупованому Донецьку група із 500 осіб пікетувала катедральний храм УГКЦ у цьому місті. Отже, газета попереджувала, що Москва спробувала вчергове

розіграти карту антиукраїнської істерії на релігійному тлі. Ці та інші нагнітання, наголошує часопис, виявляють основні речі, яких панічно боїться Москва в Україні: самого існування УГКЦ, мирного співіснування християнських церков в Україні, їхнього можливого зближення з Константинополем та українсько-польського союзу [15, с.1-2].

У цьому ж номері часопису виступив владика Степан Меньок – екзарх Донецької єпархії Української греко-католицької церкви з коментарем проросійського мітингу у Донецьку, де протестувальники вимагали заборонити УГКЦ та інші «секти». Владика зазначив, що проведення мітингу біля храму Покрови Пресвятої Богородиці організатори назвали боротьбою з сектами. Але була ще й інша мета – залякати вірних: «Репресовану більшовиками УГКЦ зараховано до сект. Церкву, яка понад п'ятдесят років перебувала у підпіллі і вистояла, і яка дала велике число мучеників та ісповідників віри, відомих на весь цивілізований світ, названо такою, яка голосить єретичну науку» [15, с.2]. Крім цього, владика Степан наголосив, що у Донецьку греко-католики займалися благодійністю і надавали допомогу усім потребуючим. «Я думаю, що кожний, хто приходив на богослужіння до іншого храму в Донецьку, може підтвердити аполітичність проповідей. А харизматична допомога уділялася всім, хто звертався до священника» [15, с.2].

«Нова Зоря» постійно тримає у полі зору працю священників, які повинні розвивати з віруючими красу дружби та мистецтва стосунків перебувати з людьми у контакті та близькості. З цією метою газета подала виступ Папи Франциска про те, що священники, проводячи євангелізацію, повинні ступати на шлях «простоти життя, яке уникає будь-яких форм подвійності та світськості, якому вистачає справжньої єдності з Господом і ближніми, простоти мови: бути не провідниками складних доктрин, але вістунами Христа, який помер і воскрес за нас» [19, с.1].

Часопис, окрім того, що інформує читачів про трагічні події на Сході України, розповідає про роль жінок в умиротворенні. У статті «Місія жінок об'єднати Україну (репортаж із Северодонецька)» йдеться про поїздку у другій половині січня 2016 р. з Івано-Франківська шести жінок потягом у м. Северодонецьк Луганської обл. Цей проект фінансувався посольством Великої Британії в Україні, а організувала зустрічі-діалоги по містах Всеукраїнська громадська організація «Спілка жінок України». У статті йдеться про зустрічі жінок українськими захисникам на блокпостах при в'їзді до Северодонецька, розмови з вояками на різні історичні теми, відвідування шкіл-інтернатів у місті, Кризового медіа-центру. Оглядини міста закінчилися проведенням спільного маршу миру та покладанням квітів до пам'ятника генерал-майору Олександру Радієвському, який прославився під час звільнення Лисичанська і Северодонецька.

Цікавою у статті є розповідь про спільний семінар, проведений жінками у Северодонецьку, модератором якого став керівник Луганської обласної військово-цивільної адміністрації Георгій Тука. Він наголосив, що «Луганщина – це Україна, хоч вона стала жертвою штамбу, що тут, мовляв, усі – сепаратисти і ватники», так само, як жертвою є Західна Україна через всюдисущих непримиримих «бандерівців» [10, с.3]. Учасники діалогів поділилися на три групи, де були фахівці з багатьох галузей: громадські діячі, волонтери, педагоги, лікарі, психологи, журналісти та підприємці. Вони обговорили тему «Мир, миротворчість та примирення – в чому різниця між цим словами». Учасники відповіли на питання, що кожна робить для примирення і миротворення. Болючою була тема «Прощення»: що можливо простити, а що ні?». З жінками працювала голова спілки Луганщини, заступник голови обласної військово-цивільної адміністрації Ольга Лішик, яка зазначила, що «одним із найбільш руйнівних наслідків нинішнього конфлікту є те, що він роз'єднав громади та сім'ї по всій Україні. Жінки здатні допомогти досягнути цієї цілі. У процесах примирення вони відіграють важливу, але часом неоцінену належним чином роль» [10, с.3]. На основі публікації «Нова Зоря» наголошує: «Спілкуючись між собою, жінки прийшли до висновку, що луганські патріотки – не менш відважні, аніж прикарпатські. Для них носити вишиванки, почепити синьо-жовтий стяг перед адміністрацією в період окупації міста було питанням життя і смерті»

[10, с.3]. Присутні запевнили, що робитимуть усе можливе для розвитку свого регіону Луганщини та зміцнення дружби між Заходом і Сходом України.

Продовжуючи цю тему, подаємо матеріал «Про Батьківщину (розповіді, записані на Сході). В одній із розповідей йдеться про таке: «Капелан охрестив мою п'ятирічну дитину, офіцер став її хресним батьком. А я вивчила напам'ять 90-й псалом. У 2014 р. я вдруге народилася. Передайте своїм землякам, хай вони люблять Україну так, як ми її любимо на Луганщині» [10, с.3]. І ще часопис подає розповідь капелана під назвою «Захищати Україну – Божа справа», у якій йдеться про отця-митрата Дмитра Бігуна, що служить у церкві Різдва Пресвятої Богородиці м. Рогатин уже 23 роки. Отець став військовим лікарем у зоні бойових дій на Сході України: Іловайськ, Дебальцево та Піски, звідки він щасливо повертався. Отець постійно відвідує Дніпропетровський шпиталь, де його дуже потребують знайомі йому бійці. За самовіддану душпастирську працю для українського війська отця Дмитра нагородили медаллю «Захисник Вітчизни». Колектив редакції «Нової Зорі» організував зустріч з отцем-капеланом. Після чергового капеланського рейду отець Дмитро повідомив, що бійці просять позашляховик. Духовник зателефонував до друзів у Велику Британію, і ті почали збирати кошти для української армії. Втішений відповіддю, отець заявив, що як зберуть кошти, знову виїде у зону бойових дій, бо захищати Україну – то є Божа справа [10, с.6].

Сферою зацікавлення «Нової Зорі» є актуальне мистецтво, яке відображає конфлікт ідеологій. Газета відгукнулася на виставу Івано-Франківського драматичного театру «Слава героям!», у якій йдеться про полеміку двох українців – колишнього воїна радянської армії та бійця УПА. Після закінчення війни минуло 70 років, а воїни продовжують воювати: «Господи, війна вже закінчилася, а ми й досі як на війні», – говорить один із ветеранів. Ліжко в центрі палати – це і поле бою, і сповідальниця, і місток між минулим та сьогоденням, яке несе інформацію, що всі ми хворі минулими гріхами, ненавистю один до одного. «Нова Зоря» проголошує: «Тільки усвідомлення, що ти українець і я українець! То чому ж ми ворогуємо? Ми ж воювали за одну країну – Україну». Зрозуміння цієї істини приводить до примирення двох колишніх вояків [20, с.3].

Газета виступає за збереження пам'яті про загиблих героїв, як це зробили у храмі Івано-Франківської духовної семінарії свщмч. Йосафата. «Герої не вмирають» – так називався вечір пам'яті Героїв Небесної Сотні та всіх полеглих за волю України. Часопис стверджує: «Небесна сотня була, на жаль, лише першою сотнею патріотів, які загинули за волю України. Натомість залишилися сироти, матері, які вже ніколи не побачать живими своїх рідних» [4, с.3].

Часопис «Нова Зоря» перебуває у постійному контакті з молоддю й закликає їх на своїх сторінках бути співтворцями позитивних змін в Україні, відчувати відповідальність за своє життя тепер і за майбутнє, що спільно будуюмо. Газета надрукувала послання Блаженнішого Святослава до молоді з нагоди Воскресіння Христового в Акафістову суботу 16 квітня 2016 р. «Багато поколінь, – наголошував Блаженніший, – щиро прагнули посідати особисту відповідальність за розвиток українського суспільства, проте вповні не могли її реалізувати, тому сьогодні ця відповідальність дається як дар, як великий скарб, що ним молодь повинна добре розпорядитися». Верховний ієрарх заявив, що перед молодими людьми постають питання, як дотримуватися Господніх заповідей? Як пристосувати приписи, дані дві тисячі років тому, до свого життя? Патріарх вказав на гріх корупції, що роз'їдає державний організм, який як вірус поширився на всі сфери нашого життя. Газета додає, що корупція руйнує суспільну свободу, що це духовне і моральне поневолення, яке суперечить гідності людини, відбирає майбутнє, викривлює стосунки між громадянами тощо. При цьому коментує вислів Папи Римського Франциска, що «скорумпований не знає ані братерства, ані приязні, для нього існують лише співучасники» [18, с.2]. Для корупціонерів не існує нації, а тільки «співвітчизники», і цим терміном користуються чиновники від депутата до президента, – зауважимо ми.

«Нова Зоря» подає репортажі з хресних доріг свободи й відповідальності для молоді під гаслом: «Відкриймо своє серце», де на сторінці газети поділилися своїми враженнями начальник управління освіти Івано-Франківського міськвиконкому Наталія Микула: «Така честь надається вчителю, адже Ісуса Христа кликали Вчителем. На Землі є дуже багато

професій, але ми тішимся, що є вчителями від того Великого Вчителя». Дуже добре, що є така стація, де хрест несуть учні шкіл, які з великою відповідальністю і якоюсь тривогою в душі ідуть до цієї місії» [5, с.2].

«Нова Зоря» постійно друкує звернення Папи Франциска до молоді. На продовження виступу Блаженнішого Святослава Папа звернувся до молодих з нагоди XXI Всесвітнього Дня Молоді та святкування 1050-річчя Хрещення Польщі із закликом: «Несіть надію у майбутнє». Папа висловив молоді усього світу вдячність за свідчення їхньої віри: «Це великий знак надії для церкви і для всієї планети, віддаючи себе заради Христа, ви відчули, як прекрасно прагнути шляхетної справи» [14, с.1].

Заради виховання молоді часопис став рупором пропаганди і запровадження в школах християнської етики. Він підтримував протест батьків учнів Тернопільщини, які виступили проти скасування християнського предмета в школах. Тернопільські ОДА та міська влада отримали тисячі листів на захист «Основ християнської етики» у школах. Газета рекомендувала франківчанам брати приклад з Тернопільської області та роздрукувала у передовій статті «Точка тижня» звернення до батьків учнів Івано-Франківської області, у якій йшлося про таке: «Шановні батьки! Якщо ви бажаєте, щоб ваші діти отримали християнське виховання, щоб вони знали Бога, його заповіді, могли відрізнити добро від зла та співжити в поліконфесійному українському суспільстві, у найближчі неділі після Служб Божих підійдіть до своїх парохів і поставте свій підпис на підтримку предмета «Основи християнської етики». Ці листи будуть передані департаменту освіти та науки Івано-Франківської ОДА, а потім депутати Івано-Франківської міської ради проголосують: Бути християнській етиці в школах Прикарпаття чи ні!» [21, с.2].

«Нова Зоря» практикує виступи на своїх сторінках учителів та учнів з тематичними публікаціями на зразок: «Господні зернятка». Так, чергову сторінку підготували вчителі та учні Черніївської ЗОШ І-ІІІ ст. Тисменицького р-ну. Підготовлені матеріали розповідають про «Каплицю – символ віри», «Історію села та школи». Вчителі та учні написали історію навчального закладу, що сягає півторасотлітньої давнини. Сьогодні кредо школи – творити такий ідеал: «Створення духу творчості, партнерства, взаємодопомоги та демократизму, впровадження новітніх технологій, спрямованих на розвиток дитини». На сторінці йдеться про те, щоб діти росли здоровими та щасливими, як була побудована каплиця – символ віри у с. Черніїв. Ще одну публікацію присвятили Дню Героїв у школі, де вшанували всіх, хто боровся і бореться за ідею – служити своєму народові. В іншій замітці йшлося про цікаві подорожі дітей з учителями до музею народної архітектури і побуту Прикарпаття, де подано віршик про хлопчика-українця:

Хто ти, хлопчику маленький?
Українець молоденький,
А який твій знак рідненький?
Лев і тризуб золотенький.
Сині гори, жовте поле,
Синьо-жовті в нас прапори,
Хто нам буде помагати?
Господь Бог і Божа Мати.

Наступна сторінка, яку часопис використав для виховання пастви, присвячується «Заробітчанській хвилі» – становищу українських жінок у різних країнах світу, найбільше в Італії, де йдеться про координаційну діяльність УГКЦ у заробітчанському середовищі: допомогу з організацією праці, богослужінь, медичного, юридичного забезпечення, підтримування зв'язків з рідним домом, заробітчанським середовищем тощо.

Нарешті, колектив «Нової Зорі» виступив з ініціативою підтримки свободи слова в Україні у зв'язку з цинічним убивством у Києві відомого журналіста Петра Шеремета. Сповідуючи принцип інформаційної відкритості, задекларованої у стратегії УГКЦ «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом», колектив просив Блаженнішого Святослава виступити гарантом свободи церковних ЗМІ на пекучі суспільні, моральні й духовні

проблеми та явища. Колектив запропонував затвердити короткий дисциплінарний кодекс, який би чітко регламентував міру відповідальності за участь духовних осіб в різних заходах нецерковного характеру. Газета вимагає ввести мораторій на банкети під час храмових свят, прощ, церковних ювілеїв, а заощаджені пожертви парафіян спрямувати у спеціально створений фонд допомоги військовим інвалідам, вимушеним переселенцям, осиротілим дітям, матерям, вдовам, малозабезпеченим громадянам та ін. [11, с.12].

Висновок. Підсумовуючи роль «Нової Зорі» в толеризації українського суспільства та будівництві церкви як «Живої парафії», відзначимо її важливість та продуктивність, що підтверджують матеріали часопису. Періодичне видання, сповідуючи слова Спасителя: «Пізнайте правду і правда визволить вас», відстоює цінності демократичного суспільства, людської гідності і свободи слова, терпимості у відносинах, акцентує увагу на активній діяльності у сфері розвитку національно-християнської освіти, проведенні реформ та відстоюванні авторитету церковних структур у державі. Зокрема, часопис всебічно розвиває тезу: «Жива парафія – місце зустрічі з живим Христом», чим наближує Церкву до вирішення актуальних проблем розвитку української нації.

Література

1. Блаженніший Святослав. За що наш народ заплатив і надалі платить таку високу ціну кривавих жертв на Майдані та на Сході України // *Нова Зоря*. – 2016. – 11 лют. – С. 1.
2. Блаженніший Святослав. Папа вдячний за правду про Україну // *Нова Зоря*. – 2016. – 17 берез. – С. 1.
3. Боєчко Юлія. Точка тижня. / Юлія Боєчко // *Нова Зоря*. – 2016. – С. 1.
4. Вечір-реквієм у семінарії // *Нова Зоря*. – 2016. – 25 лют. – С. 3.
5. Відкриймо свій хрест // *Нова Зоря*. – 2015. – 2 квіт.
6. Війтишин Володимир, архієпископ і митрополит. Звернення у справі передплати газети «Нова Зоря» на II-е півріччя 2016 року / арх. Володимир Війтишин // *Нова Зоря*. – 2016. – 26 трав. – С. 1.
7. Як подолати посттравматичний стресовий розлад? / Єронім Вовчик // *Нова Зоря*. – 2016. – 24 берез. – С. 4.
8. Зберегти довкілля – наш спільний дім // *Нова Зоря*. – 2016. – 3 берез. – С. 2.
9. Колодний А. Бережіть українську Україну / Анатолій Колодний // *Нова Зоря*. – 2016. – 12 трав. – С. 1.
10. Місія жінок – об'єднати Україну (Репортаж із Сєверодонецька) // *Нова Зоря*. – 2016. – С. 3.
11. Не бійтеся // *Нова Зоря*. – 2016. – 28 лип. – С. 1.
12. Не втрачаймо віри // *Нова Зоря*. – 2016. – 1 берез. – С. 3.
13. Не стояти осторонь нинішніх тривог і надій нашого суспільства // *Нова Зоря*. – 2016. – 17 берез. – С. 2.
14. Несіть надію у майбутнє // «*Нова Зоря*. – 2016. – 4 серп. – С. 1.
15. Нова хвиля антиукраїнства // *Нова Зоря*. – 2016. – 4 лют. – С. 1.
16. Паліативна політика як втілення християнського милосердя // *Нова Зоря*. – 2016. – 11 лют. – С. 2.
17. Пелехатий Ігор. 25 років з вами. / Ігор Пелехатий // *Нова Зоря*. – 2016. – 28 квіт. – С. 1.
18. Свобода і гідність – дари від Бога // *Нова Зоря*. – 2016. – 21 квіт. – С. 2.
19. Священики повинні бути доступними і милосердними // *Нова Зоря*. – 2016. – 21 квітня. – С. 1.
20. Слава героям // *Нова Зоря*. – 2016. – 25 лют. – С. 3.
21. Точка тижня // *Нова Зоря*. – 2016. – 16 черв. – С. 1.
22. Церква і катехитична комісія // *Нова Зоря*. – 2016. – 3 берез. – С. 2.
23. Церкви – політикам: припиніть чвари // *Нова Зоря*. – 2016. – 3 берез. – С. 1.

Literatura

1. Blazhennishyy Svyatoslav. Za shcho nash narod zaplatyv i nadali platyt' taku vysoku tsinu kryvavykh zhertv na Maydani ta na Skhodi Ukrayiny // *Nova Zorya*. – 2016. – 11 lyut. – S. 1.
2. Blazhennishyy Svyatoslav. Papa vdyachnyy za pravdu pro Ukrayinu // *Nova Zorya*. – 2016. – 17 berez. – S. 1.
3. Boyechko Yuliya. Tochka tyzhnya. / Yuliya Boyechko // *Nova Zorya*. – 2016. – S. 1.
4. Vechir-rekviyem u seminariyi // *Nova Zorya*. – 2016. – 25 lyut. – S. 3.
5. Vidkryymo sviy khrest // *Nova Zorya*. – 2015. – 2 kvit.
6. Vitytyshyn Volodymyr, arkhiepyskop i mytropolyt. Zvernennya u spravi peredplaty hazety «Nova Zorya» na II-e pivrichchya 2016 roku / arkh. Volodymyr Vitytyshyn // *Nova Zorya*. – 2016. – 26 trav. – S. 1.
7. Yak podolaty posttravmatychnyy stresovyy rozlad? / Yeronim Vovchik // *Nova Zorya*. – 2016. – 24 berez. – S. 4.
8. Zberehty dovkillya – nash spil'nyy dim // *Nova Zorya*. – 2016. – 3 berez. – S. 2.
9. Kolodnyy A. Berezhit' ukrayins'ku Ukrayinu / Anatoliy Kolodnyy // *Nova Zorya*. – 2016. – 12 trav. – S. 1.
10. Misiya zhinok – ob'yednaty Ukrayinu (Reportazh iz Syeverodonets'ka) // *Nova Zorya*. – 2016. – S. 3.
11. Ne biytesya // *Nova Zorya*. – 2016. – 28 lyp. – S. 1.
12. Ne vtrachaymo viry // *Nova Zorya*. – 2016. – 1 berez. – S. 3.
13. Ne stoyaty ostoron' nynishnikh tryvoh i nadiy nashoho suspil'stva // *Nova Zorya*. – 2016. – 17 berez. – S. 2.

14. Nesit' nadiyu u maybutnye // «Nova Zorya. – 2016. – 4 serp. – S. 1.
15. Nova khvylyya antyukrayinstva // Nova Zorya. – 2016.– 4 lyut. – S. 1.
16. Paliatyvna polityka yak vtilennya khrystyians'koho myloserdya // Nova Zorya. – 2016. – 11 lyut. – S. 2.
17. Pelekhatyy Ihor. 25 rokiv z vamy. / Ihor Pelekhatyy // Nova Zorya. – 2016. – 28 kvit. – S. 1.
18. Svoboda i hidnist' – dary vid Boha // Nova Zorya. – 2016. – 21 kvit. – S. 2.
19. Svyashchenyky povynni buty dostupnymi i myloserdnymi // Nova Zorya. – 2016. – 21 kvitnya. – S. 1.
20. Slava heroyam // Nova Zorya. – 2016. – 25 lyut. – S. 3.
21. Tochka tyzhnya // Nova Zorya. – 2016. – 16 cherv. – S. 1.
22. Tserkva i katekhytchna komisiya // Nova Zorya. – 2016. – 3 berez. – S. 2.
23. Tserkvy – politykam: prypynit' chvary // Nova Zorya. – 2016. – 3 berez. – S. 1.

Nestor Myzak, Andrii Yaremchuk

"Nova Zoria" magazine ("a new star") about mission of the ugc church in tolerization of the ukrainian society and church building as a "Living Parish"

On the basis of the analysis of "Nova Zoria" materials the activities of the Ukrainian Greek Catholic Church (UGCC) in the tolerization of the Ukrainian society are characterised. The authors analyzed the questions of the church positioning itself in different fields and directions of its work, including: political, ideological, environmental and others. Special attention is paid to the points of the church's functioning as a "Living Parish."

The church magazine "Nova Zoria" was founded in January 7, 1926 by Grygorii Khomyshyn, blessed martyr and bishop of Stanislaviv. During the Soviet power "Nova Zoria" was prohibited by the Lviv pseudosynod. In March 27, 1991 it was reestablished by Sofron Dmyterko, bishop and confessor of the faith, OSBM. Since then, for 25 years this nationwide Greek-Catholic magazine has been revealing the activity of the Church and its role in society, paying particular attention to the education of the young generation of Ukrainians. It continues to chronicle the revival of the Ukrainian Greek-Catholic Church, giving only truthful information about the history and nowadays life of the Christian Church in Ukraine, highlighting the UGCC social strategy under the slogan "A living parish is a meeting place with the living Christ" [6, p.1]. Bishop Sofron Dmyterko as a Church Elder remembered that the newspaper had very much great value for education of west-Ukrainian people, and also for education of their outlook, between the twentieth century's wars. Thus, thanks to the efforts of Bishop Sofron the magazine "Nova Zoria" has got the status of the all-Ukrainian 20-thousandth edition. Today, it is in demand among the population not only in Galychyna, but also in the most remote corners of Ukraine and Ukrainian Diaspora. During this period thousands of letters from believers of different congregations were published on the pages of this publication, including numerous memories of the faithful sons and daughters, priests, monks and nuns concerning suffering of the church being driven underground.

The magazine published a series of catechism studies of outstanding theologians, scholars and art critics, apostolic magisterium of the universal Church, the message of the head of the Synod of Bishops. The newspaper has always covered the latest news from the life of the Christian world and the Greek Catholic Church by providing balanced and objective comments on important religious, cultural or political events. The magazine is like the guardian of the dignity of Ukraine regardless of religious conflicts, it always maintained spiritual strength of people in the most difficult socio-political and economic conditions, such as "revolution on granite", "Orange Revolution", "revolution of dignity". Nowadays it supports the Ukrainians in the defense against Russian aggression.

Keywords: the Ukrainian Greek Catholic Church (UGCC), the magazine "Nova Zoria", spirituality, ideology, tolerance, patriotism, conflict, "Living the parish."

Надійшла до редакції 18.08.2016 р.